

Ponedeljek

LEHAJA vsak ponedeljek ob 4. jutraj.
 MARNONINA mesečno 4.— Din, četrletno 10.— Din,
 polletno 20.— Din. — V Ljubljani, Mariboru in Celju
 dostavljen na dom mesečno 1.— Din več. — Za ino-
 zemstvo mesečno 6.— Din.
 UREDNIŠTVO v Ljubljani Knaflova ulica 5, telefon
 št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 UPRAVA v Ljubljani, Prešernova ulica 54, telefon
 št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 INSERATNI ODDLEK v Ljubljani, Prešernova ul. 4,
 telefon št. 2492.

Leto IV.

Ljubljana, 18. avgusta 1930

Štev. 33 Druga izdaja

Žrtve zagrebške katastrofe

Pet mrtvih, šestnajst hudo ranjenih - Med žrtvami nobenega Slovenca

Dosedanje ugotovitve stroge preiskave - Ranjenci večinoma v domači oskrbi - Kdo je zakrivil nesrečo? - Teh tne izpovedi glavnih prič - Veliko sočustvovanje vsega Zagreba

Zagreb, 17. avgusta. Ne samo ves Zagreb, marveč vsa država je danes pod dojmom strašne katastrofe. ki se je v soboto zvečer zgodila ob priliki ognjemeta na igrišču Concordije. prirejenega s strani prireditvenega odbora evharističnega kongresa. Telefonično in brzojavno so danes ves dan prihajala tako na urade kakor na privatnike in na evharistični odbor vprašanja glede žrtve. Vest o katastrofi je povzročila povsod globok vtis. še bolj pa skrb za svojci, ki so odšli na kongres.

V splošni paniki, ki je zavladala po katastrofi na kraju nesreče med večstično množico in pod sugestijo reševalne akcije, za katero so bili vključirani vsi razpoložljivi avtomobili se je sprva mislilo in govorilo, da gre število žrtve v stotine. O polnoči, ko so še vedno dovažali v bolnice ranjene, se je govorilo o 200 in celo 300 žrtvah in še davi je vladalo splošno prepričanje, da je zahtevala katastrofa nad 100 mrtvih in ranjenih. K sreči pa se je izkazalo, da so prve zagrebške navedbe pretirane, kljub temu pa je žalostno dejstvo, da je zahtevala katastrofa vsekako veliko žrtve ter da je največja, kar jih beleži zagrebška kronika v zadnjih desetletjih. **Dosedaj je namreč 5 mrtvih in 16 težko ranjenih, ne všteti ranjenca, ki so bili v bolni-** **cah obvezani in pozneje odpušteni v** **domačo oskrbo. Med ranjenimi in mrt-** **vimi ni nobenega Slovenca ali romarja** **iz Dravske banovine. Deloma so doma** **iz Zagreba, po veliki večini pa je za-** **delala nesreča zunanje udeležence kon-** **gresa.**

Reševalna akcija v paniki

Dasi je zavladala po nesreči splošna panika, ki je zajela takorekoč vse mesto in so ljudje, domačini in udeleženci kongresa, begali po mestu kakor brez glave, iskajoč svojce, ki so bili pri ognjemetu, je vendar reševalna akcija funkcionirala brezhibno in naglo. Tako po telefoničnem pozivu policije so odhiteli na kraj nesreče avtomobili reševalne postaje in vozovi bolnic za prevoz bolnikov s potrebnim osebjem. Zdravniki so brez poziva prihitali na pomoč in pomagali deloma v bolnicah, deloma pa na licu mesta obvezovali ranjence in jih spravljati v zavetje. Spričo ogromne množice in gneče, ki je vladala po vseh glavnih ulicah, zlasti pa pred bolnicami, je bilo to delo dokaj težko. Kljub temu je policiji uspelo napraviti red ter zajeziti dotok radovednežev. Kmalu po polnoči so bili že vsi ranjenci v bolnicah, kamor so pripeljali tudi mrtvece, da bi lažje ugotovili njihovo identiteto.

V bolnicah so poslovali vso noč. Bolniški in privatni zdravniki so pomagali obvezovati ranjence, težje ranjene pa so takoj po prevozu v bolnico operirali. Število ranjencev je bilo zelo veliko, ker so rešili in privatni avtomobili privajali v bolnico vse, kar je bilo kakorkoli ranjeno. Med ranjenci je bilo tudi mnogo takih, ki so se bodisi iz strahu, bodisi ob pogledu na strašni prizor onesvestili. Mnogo ljudi je bilo ranjenih v gneči, ker so jih poodili, vendar pa so bile vse poškodbe te vrste k sreči lažjega značaja. Večina ranjencev so zato po prvi zdravniški pomoči odpustili iz bolnice v domačo oskrbo, pridržali pa so le take, za katere je bila bolniška nega neobhodno potrebna. To so tudi v glavnem prave žrtve katastrofe. Skupno je bilo v bolnici obvezanih preko sto ljudi, mnogi lažje ranjeni pa so po nesreči odhiteli domov in so še le danes, v kolikor je bilo to sploh potrebno, iskali zdravniško pomoč.

Žrtve

Najhujše so bili prizadeti oni nesrečniki, ki so bili na železniškem mostu, kjer se prihajajočemu vlaku niso mogli nikamor umakniti. Več teh nesrečnežev je plačalo svojo neprevidnost z življenjem, kolikor pa jih bo zdravniška znanost rešila, bodo ostali pohabljeni za vse življenje.

Po dosedanjih ugotovitvah je katastrofa zahtevala 5 mrtvih in 16 težko ranjenih.

Mrtvi so:

Fran Čepin, ključavničarski pomočnik iz Radniškega dola pri Zagrebu, star 50 let; Julka Bencetičeva, služkinja iz Petrinje, stara 30 let; Josip Kuntarčić, čevljarjski pomočnik iz Brdovca; Vinko Ceraj, star 7 let iz Zagreba in neznan okrog 30 let stara ženska, koje identitete doslej še niso mogli ugotoviti.

Ranjenci:

V bolnici usmiljenih sester in v Zakladni bolnici ležijo naslednji ranjenci: Anton Holzinger, star 33 let, delovodja parne žage Morica Draha v Capra; ima zlomljeno desno nogo v boku, lev nad kolonom in druge hude poškodbe. Dalje: Ivan Kocijan iz Bukovca, odrezalo mu je desno nogo ter ima rane po vsem životu. Njegovo stanje je zelo kritično in bo najbrže umrl. Danes se še ni zave del; Juraj Drmić, čevljar iz Krapja, sre- Novska, ima hude rane na glavi in zlomljeno desno nogo. Njegovo stanje je tako kisto zelo kritično; Boždan Pavlica, m- zarski pomočnik iz Zagreba, ima zlomljeno nogo in hrbtnico; Dragutin Tkalčić iz Duge rese je ranjen na glavi; Iva: Stupar, trgovski pomočnik iz Zagreba, je lažje ranjen; Bara Kocijanova iz Bistre mati petih otrok, žena ranjenega Ivana Kocijana, ima poškodbe po vsem životu vendar pa je bila nocoj odpuščenka iz bolnice; Bara Bukičeva iz Donje Stubice je ranjena na levi nogi in na glavi, a bo vendar odpuščenka iz bolnice; Ružica Kozjakova je težko ranjena na levi nogi in levi roki; Marija Kruseličeva, služkinja v Zagrebu, ima poškodbe po vsem telesu in je njeno stanje precej resno; Antor Bibić, ključavničar iz Zagreba, ima kon tuzijsko po vsem životu; Bara Vujankovičeva iz Cerja ima več ran, vendar pa bo v par dneh lahko odšla v domačo oskrbo; Darica Zarabčičeva, neznan od kod, ker je še nezavestna, ima več težjih ran; Maša Mirošević, vodnica pri špičniku ima obšutne poškodbe na glavi; Anka Cerajeva, služkinja iz Zagreba, ima rane po vsem životu; Josip Kusčič, star 17 let, ima zlomljeno nogo.

Ugotavljanje identitete

Smrtnih žrtve je bilo zelo težavno. Ker so večinoma od zunaj, jih seveda n nihče poznal. Policija je morala poizvedovati od prenočiščiča do prenočiščiča kdo manika, ter je pozvala voditelje posameznih skupin evharističnih romarjev, da so si ogledali mrtvece v mrtvašnici kamor so jih davi prepeljali iz bolnic. Le na ta način so doznali imena nesrečnikov. Zadnje žrtve, neke 30letne ženske, pa vse do večera še niso mogli identificirati. Nihče je ne pozna. Obležena je bolj meščansko, a poizvedovanja po Zagrebu so ostala doslej brezuspešna.

Tudi pri ranjenih je bila ugotovitev identitete zelo težavna. Večinoma so bili v nezavesti, nekateri so se zavedli šele danes toliko da so mogli podati svoje generalije. Nekateri se očitno subjektivno razmeroma dobro, vendar je stanje skoro vseh dokaj kritično. Poškodbe so v pretežni večini težke narave, a par žrtve se bori s smrtjo. Število smrtnih žrtve se utegne torej še povečati.

Ves dan so danes prihajale v bolnice velike množice ljudi, ki so se zanimale za stanje ponesrečenecv. Posebno pomljujejo nesrečno Baro Kocijanovo, mater petih malih otrok, ki je z mozem prišla na kongres, a je oba zadela nesreča. Možu je odrezalo desno nogo ter ima hude rane po vsem životu, tako da je njegovo stanje skrajno kritično. ona sama pa je tudi dobila hude rane, ki pa vendar niso tako nevarne. Na lastno željo bo najbrže že nocoj zapustila bolnico in se vrnila k otročičem, da ne bodo brez staršev. Takisto vsa javnost sočustvuje z ostalimi ranjenci ter jim prinaša razna darila in mnogo cvetja. Tudi papeški nuncij in nadškof dr. Bauer sta se ponovno zanimala za stanje ponesrečenecv ter jim sporočila svoje pozdrave in svr blagoslov.

V mrtvašnici

Pretrajljivo sliko tudi mrtvašnica Zakladne bolnice, kamor so prepeljali smrtne žrtve. Dva so že sinoči prepe-

lahi mrtva v bolnico, trije pa so tekoroči podlegli poškodbam. V petih črnih vrstah leže pokriti s cvetjem, ki ga ne ostane brinaša občinstvo. Z mrtvi brazo nesrečnih žrtve še sedaj odseva nepopisna groza, ki se jim je zarezala v lica, ko jih je na železniškem mostu zagrabil železni kolos. Oblike so vse okrvavljene, a kri je čutila s kožnosilnice ter zarisala v pesku in na teh mrtvašnicah sledove zadnje poti. V kotu leži stavec poleg njega mlajša, o starejša ženska kakih 20 let starnadenič, a v drugem kotu sedemletni fantek, ki pač ni slutil, da gre v smrt, ko je zvečer splezal hrčkone v spremstvu svojcev na železniški nasip, da vidi čarobni ognjemet. Starcu ključavničarskemu pomočniku Francu Čepinu iz Radniškega dola pri Zagrebu je odrezalo levo nogo v boku, desno nogo mu je zdrobilo v stopalu trebuh pa mu je docela raztrgalo, tako da so se razsipala čreva po vsej mrtvašnici. Poleg njega leži neznanca, čije identitete še niso ugotovili. Odrezalo ji je nogo visoko nad kolonom, umrla pa je zaradi drugih težjih notranjih poškodb.

V tretji krsti je 30letna Julka Bencetič, ki ji je odtrgalo obe nogi ter jo sploh skoro popolnoma zdrobilo. Poleg nje leži na mrtvaškem odru Josip Kuntarčić, 17-letni fant, ki mu je zdrobilo glavo. Morali so mu to povezati s novoji, da mu ne razpade. Najinilivješji pa je pogled na zlatolasega 7-letnega Vinka Ceraja, ki so ga najbrže poodili. Zlomljeni ima obe roki ter zdrobileno desno nožico. Tudi po životu ima vse polno ran. Njegova mati pa leži hudo ranjena v Zakladni bolnici.

Stroga preiskava

Policija je že sinoči, takoj po nesreči uvedla preiskavo ter aretirala strojevodjo, vlakovodjo in kurjača tovrnega vlaka, ki so zavozili v množico. Vse tri, kakor tudi številne očividce nesreče in vlakospremnih osobije so zasliševali vso noč. Zaslišani so bili tudi ranjenci in kolikor je to bilo mogoče glede na njihovo zdravstveno stanje. Preiskava je podala že kolikor toliko jasno sliko o nesreči in dognala, da strojevodje in ostalega železniškega osobija ne zadene nikakva krivda, ker je ravno točno po predpisih in storilo vse, kar je bilo sploh mogoče, da nesrečo prepreči.

Kaj pravi strojevodja

Tovorni vlak, ki je v kritičnem trenutku vozil z glavnega kolodvora na kolodvor Sava, je vodil strojevodja Josip Karner, doma iz Zagreba, stanujoč v Stubički ulici 34. Po takojšnji aretaciji je pri podrobem zaslišanju na policijski direkciji izjavil bistveno naslednje:

»Moj vlak št. 90 je odšel iz Siska ob 17.15. Imel je 56 vagonov in 840 ton tonaže. Ko smo prišli preko savskega mostu, sem vozil s predpisano brzino, ker sem videl semafor, ki je kazal, da je proga svobodna. Takoj nato pa sem videl, da vzhodni signal na kolodvoru Sava ne stoji na svobodno. Zato sem dal znak za začetno zaviranje. Ko sem privozil v bližino tratinskega mostu, sem ugledal signal, ki me je opominjal, naj vozim počasi. Na tem mestu je bilo malo ljudi, ko so opazili vlak, ki je tadal vozil počasi, so se umikali, nekateri pa so prihitali vlaku nasproti in začeli klicati, naj vlak ustavi, ker da je na tratinskem mostu mnogo ljudi. Vlak je bil tedaj oddaljen od mostu le še kakih 120 metrov. Tedaj sem dal ponovno signal za zaviranje in sam uporabil vse sile in sredstva, da ustavi vlak. Kljub vsemu naporu pa nisem bil v stanju, da bi vlak ustavil pred mostom, marveč se je vlak ustavil šele kakih 15 do 20 metrov onstran mostu, ko je bila katastrofa v svojem prvem delanju že končana.

Sam sem bil v prvem hipu tako zmeden, da nisem nič vedel, kaj se je zgodilo. Šele, ko so ljudje, ki jih je kar mrgolelo po progi in nasipu, navallili na mene ter hoteli vdreti na lokomotivo, grozeč mi, da me ubijejo, češ da sem jaz kriv nesreče, sem se zavedel, da se je pripetilo nekaj strašnega. Nisem si

vedel drugače pomagati, kakor da sem začel sam klicati policijo na pomoč. Vedenje množice je bilo vsekako več ko šudno. Dočim so me hoteli ljudje z ene strani proge napasti, so oni z druge strani nlezali na vlak in na strehe vagonov, da bi bolje videli ognjemet, ki se je nadaljeval. Masa ljudi je plezala pod vagoni in se vzpenjala celo od spredaj na lokomotivo, tako da je bilo sploh nemogoče kreniti z mesta. Tu se je videlo, da je bila progga — kar je docela nedonustno — popolnoma okupirana od gledalcev ognjemeta in sploh ni bilo mogoče obratovati. Zaklinjam se, da sem storil vse, kar je bilo v moji moči, da preprečim to veliko nesrečo, ki je mene samega najhujše pretresla in potrla.

Karner je bil res še danes opoldne tako vznemirljen, da je komaj govoril, iesti pa sploh ni mogel ter od večeraj opoldne ni še ničesar zavžil. Danes je bil zaslišan tudi po sodni komisiji in po komisiji železniške direkcije. Člani obeh komisij so pregledali tudi lokomotivo, zlasti pa vse kontrolne naprave, kakor brzino, ki beleži vsako kretenje lokomotive, brzino vlaka in vsako zaviranje, kakor tudi vse signale, ki jih daje strojevodja. Po beležkah aparatov, ki delujejo docela avtomatično in jih ni mogoče korigirati, je komisija ugotovila, da je ravno strojevodja popolnoma po predpisih in je storil še več: ustavil je vlak 500 m ooprel, kakor pa bi ga bil moral po določbah obratnih predpisov.

Izjave glavnih prič

Od komisije in policije sta bila zaslišana tudi kurjač Maks Dobravec in vlakovodja Vinko Krpes. Oba sta potrdila izpovedbe strojevodje in dodala, da ne zadene strojevodje nobena krivda, ker je storil vse, kar se je dalo. Kurjač Dobravec je izpovedal, da je že pri savskem mostu opazil rakete in ognjemet. Niti on, niti strojevodja nista vedela, kaj to pomeni, ker nista čitala prejšnjih napovedi v listih. Ne vede, za kaj gre, sta oba še podvojjala pozornost, ker bi bilo lahko tudi kaj nevarnejšega, in sta zato skrbno pazila na vsak signal ter ukrenjala strogo po predpisih.

V enakem smislu se glase tudi izpovedi ostalega vlakospremnega osobija. Sprevodniki, ki so bili porazdeljeni po vlaku snrva niso niti slutili, kaj se je zgodilo. Zaradi skrivanja zavrtih koles in klicanja občlike je bilo nemogoče opaziti, da drobe koleca ljudi. To so opazili šele, ko se je vlak že ustavil na drugi strani mostu. Da se vlak ni mogel ustaviti pred mostom, je deloma posledica velike obremenitve, deloma pa dejstvo, da vris na tem mestu progga proti mostu. Poleg ročnih zavor so uporabili tudi tako imenovane westings-zavore ter souščali na progga pesek, ko so slišali alarmantne žvižge lokomotive

Očividce o nesreči

Razen navedenih je policija zaslišala mnogo očividcev nesreče, ki so bili v neposredni bližini ter so opazovali strahotne prizore. Vazne so izjave nekega akademika, ki je stal tik ob mostu ter je natančno videl vse, kar se je dogajalo. On pripoveduje:

»Na nasipu in na mostu se je trlo ljudi in je bilo vsako umikanje nemogoče. Ljudstvo je pritiskalo z vseh strani vedno bolj in vse je hotelo priti na vrh, od koder se je bolje videlo. Oni zgoraj so bili kakor med dvema zidoma. Ko je nepričakovano od daleč prisopihal vlak in so oni, ki so stali vlaku najbližje, opazili nevarnost, so začeli s klici opozarjati druge. V naslednjem hipu je že nastala panika. Ženske in otroci so začeli kričati, kar je zmedo še povečalo. Ljudje so se začeli dremjati na vse strani. Močnejši so si brezobzirno delali pot skozi množico, da bi se čimprej umaknili z nevarnega mesta. Najhujše je bilo na mostu, kjer ljudje niso mogli nikamor. V paniki so začeli skakati preko ograje na cesto, hodili drug preko drugega, skakali drugim na hrbe, kar je povzročilo številne poškodbe. Nepopisna panika pa je zavladala, ko je bilo slišati presunja-

joče piske lokomotive, ki je naposled med nepretrganim žvižganjem zavozila v množico na mostu. Grozen je bil pogled na okrvavljeno lokomotivo in na most, na katerem so vse križem ležali ranjenci, ko so razsvetile most in vso okolico številne rakete. Del nekaterih trupel so padli z mostu na cesto in po nasipu, kar je še bolj povečalo grozo. Z vseh strani je bilo slišati kričanje in vpitje ranjencev. Kakor bi se lomili oblaki, so kriki zajeli množico, ki je pristostvovala ognjemetu. Čim se je vlak ustavil, so tudi že prihitali oni, ki niso izgubili glave, na pomoč. Več avtotakšjev, ki so stali v bližini, je takoj prišlo k mostu, naložili so ranjence ter jih odpeljali v bolnico. Reševalna akcija pa je bila zelo težavna, ker je z vseh strani pritiskala množica.

Okrvavljeni most

Na kraju nesreče ob tratinskem železniškem mostu so se danes ves dan zbirale velike množice ljudi, ki so si ogledovale krvavo pozorišče grozne nesreče. Do prihoda sodne komisije je bil pogled zares grozen. Po mostu in ob železniški progi ter na obeh straneh nasipa so ležali deli človeških trupel, odrezane roke in noge, okrvavljena, vsa raztrgana obleka, klobuki, torbice; razskropljeni možgani, pomešani s krvjo, so se držali železnega ograjda mostu in obrizgali progga na dolgo in široko. Ponoči vseh teh vidnih dokazov hude nesreče niso mogli zbrati. Ko je komisija ogledala ves teren in fotografirala most, progga in vso okolico, so prišli železniški uslužbenci in nameščenci pogrebnega zavoda, ki so zbrali dele človeških trupel in jih odpeljali na pokopališče. Železniški uslužbenci pa so umili ograjdo mostu in očistili progga, da prihrajno občinstvu grozni pogled. Poleg vsega navedenega pa je seveda razumljivo, da bo povsem točne podrobnosti o tej veliki nesreči doznala šele preiskava v naslednjih dneh.

Povratak kraljice Marije, njene matere in sestre

Bled, 17. avgusta. d. Vesti nekaterih listov, da se je Nj. Vel. kraljica Marija že pred dvema dnevnoma vrnila na Bled niso bile točne. Nj. Vel. kraljica Marija romunska kraljica-mati in princesa Ileana so se iz Avstrije vrnile danes ob pol 8. v svojih treh avtomobilih. V njihovem spremstvu sta bila romunsk dvorni maršal ter podpolkovnik Pogačnik.

Dr. Marinkovič pri kralju

Bled, 17. avgusta. Danes dopoldne je Nj. V. kralj sprejel v Suvoboru v daljši avdienci vnanjega ministra dr. Marinkoviča ki je vladarju poročal o vseh aktualnih vnanje političnih problemih.

Nova visoka gosta na Bledu

Bled, 17. avgusta. Zvečer sta prispela semkaj grški knez Nikola in kneginja Elizabeta, roditelja kneginje Olge. Knez Nikola s soprogo se bo nastanil v vili kneza Pavla ob Bohinjskem jezeru.

Manifestacija za priključitev

Innsbruck, 17. avgusta. Organizacija »Oberlande« je priredila danes poletno zborovanje, na katero je prišlo okoli 500 članov iz Avstrije in Nemčije. Zborovanje se je razvilo v manifestacijo za priključitev. Govorniki so naglašali v svojih govorih, da so izvolili Innsbruck za zbirališče v letošnjem poletju, da bi poudarili, da spada Nemčija in Avstrija skupaj. V nadaljnem so se spominjali umrlega voditelja zveze bojevnikov polkovnika Hittla ter razmotrivali o političnem položaju. Zborovalci so bili pozvani, naj odklanjajo vsak sporazum in zastavijo za »Oberlande« tudi življenje.

Prepovedani socialistični shodi v Nemčiji

Berlin, 17. avgusta. Vlada je prepovedala vse sprevede in javna zborovanja, ki so jih danes pripravljali komunisti in nacionalni socialisti pod vedrim nebom. Upravni policije v Monakovem je prepovedalo točenje alkoholnih pijač in piva med trajanjem današnjih volilnih skupščin, da prepreči ponovitev neredov zadnjih dni. (AA).

Stališče naše države v aktualnih problemih

Priprave za ženevsko zasedanje, ki mu bo predsedoval naš vnunji minister dr. Marinković — Odnosaji z Bolgarijo — Vprašanje restavracije Habsburžanov

Bled, 17. avgusta. Vaš dopisnik je mel danes priliko razgovarjati se z avtentično informirano diplomatsko osebnostjo o skorajšnjem zasedanju Društva narodov o naših odnosajih do Bolgarije in o najnovejši akciji za restavracijo Habsburžanov ter o stališču, ki ga zavzema do vseh teh problemov naša država.

Po teh informacijah bo vnunji minister dr. Marinković, ki se mudi v Beogradu, in prihaja vsakodnevno na Bled, da reši tekoče probleme, ostal še do konca tega meseca na Bledu, odnosno v Beogradu, nakar bo odpotoval za par dni v Beograd, od tam pa v Ženevo na zasedanje Društva narodov, ki se bo pričelo 10. septembra. Jesenskemu zasedanju sveta Društva narodov bo predsedoval dr. Marinković. Tokrat na dnevnem redu zasedanja Društva narodov ni nobenega vprašanja, ki bi direktno zanimalo našo državo. Glavni predmet razprav in posvetovanj bo tvorila Briandova spomenica o evropski uniji. Naša vlada je že v svojem odgovoru zavzela svoje stališče do te spomenice in jo sprejela brez rezerv in navdušenjem kot iniciativno za ustvaritev boljše bodočnosti. Naravno je, da bo na te razprave zelo vplival rezultat volitev v Nemčiji, ki se bodo vršile 15. septembra in kojih izid je glede na novo grupacijo strank dokaj negotov. Prve razprave o Briandovi spomenici se bodo vršile neobvezno v medsebojnih razgovorih zastopnikov zainteresiranih držav. Če le, če bodo ti razgovori dovedli že do gotovega uspeha, se bo o tem

razpravljalo uradno. Največje težave povzročajo pridržki gotovih držav glede revizije mirovni pogodbe in glede sprejetja sovjetske Rusije in Turčije v evropsko unijo. Vsekakor pa se računa že glede na to, da je večina evropskih držav dala na Briandovo spomenico povoljne odgovore, da bo prišlo na jesenskem zasedanju do uradne manifestacije v prilog Briandovemu predlogu. Naša država bo v vsakem pogledu podpirala Briandovo akcijo. Druga točka razprav v Ženevi, ki se tiče tudi naše države, je določitev novih članov mednarodnega razsodišča v Haagu. Našim dosedanjim članom je mandat potekel in bo treba določiti nove iz vrst naših univerzitetnih profesorjev prava. Naša delegacija za Ženevo bo sestavljena te dni, načeloval pa ji bo kakor običajno, vnunji minister.

Glede Bolgarije zavzema naša država še vedno stališče čakanja. Ko bo 5 terenskih komisij končalo svoje delo glede likvidacije dvolastniških posestev, se bo zopet sestala centralna mešana jugoslovensko-bolgarska komisija, da pregleda delo terenskih komisij in definitivno uredi vprašanje dvolastniških posestev. To vprašanje je velike važnosti, ker bo s končno ureditvijo tega problema onemogočeno nedopustno prekoračenje meje in s tem preperečni tudi neprestani obmejni spori in incidenti. Nerešeno pa ostane še nadalje najtežje vprašanje to je vprašanje makedonske revolucionarne organizacije. Kake važnosti je to vprašanje dokazuje tudi naj

novišja demarša angloskega poslanika v Sofiji Bolgarska vlada je odvisna od makedonske organizacije in v tem s vseh težavo. Vprašanje je sedaj ali Bolgarska vlada dovolj močna, da pri silni makedonske revolucije k potkoršni Bolgarska vlada se sicer trudila s fiktivnimi aretacijami makedoncev in tiralicami za Vančo Mihailovovi ki se zdravi v nekem sofijskem sanatoriju, nameče neobvezno in izostru stvu peska v oči, češ da preganja nemirne. Naša država ne bo vedno prekritiziranih rok sprejela krava izjava na makedonstvuših marveč bo energično zahtevala od Društva narodov da intervirarja proti tem kršiteljem miru na Balkanu. Šele v primeru, da Društvo narodov zahtevane interviracije ne bi izvršilo bomo meli do Bolgarije proste roke.

V zadnjem času so na dnevnem redu manifestacije za povratek Habsburžanov na Madžarskem in v Avstriji. Teh manifestacij ne more nihče zabraniti, če tudi vznemirajo vso javnost. Restavracija Habsburžanov predstavlja namreč kršitev mirovni pogodbe. Zato ima naša država kakor vsa Mala antanta pravico, da po potrebi intervirarja. Če treba tudi z oboroženo silo. Žalovo pa so madžarski politiki toliko trezni, da se ne bodo spuščali v take avanture, ki bi največ škodovala Madžarski sami. Naša vlada smatra, da je to vprašanje kljub nadaljevanju takih manifestacij v praktični politiki zaenkrat neaktualno, kar pa seveda ne izključuje potrebne opreznosti pred vsako eventualnostjo.

Zaključno slavlje evharističnega kongresa

Velika udeležba pri slavnostnem opravilu in svečani procesiji — Nedežlja je potekla brez vsake nezgode

Zagreb, 17. avgusta. Lepo vreme je omogočilo, da se je današnji zaključni dan evharističnih svečanosti obnesel v velikem obsegu, vendar pa so posledice sinočnje katastrofe zelo motile svečanostno razpoloženje.

Zagreb je videl na svojih ulicah zbrane mnoge tisoče vernih katoličanov iz raznih krajev Jugoslavije. Že od najranjših ur je vladalo na glavnih ulicah v središču mesta, tako osobito na Zrinskih, Ilici, Jelačićevem trgu in okrog Katedrale živahno vrvenje. Za slavnostno veliko opravilo so bile zgodaj izvršene poslednje priprave; pred impozantno hišo št. 10 na Jelačićevem trgu je bil postavljen okusno ureden altar, poleg katerega so namestili tudi tribuno za odlične predstavnike oblasti in klera.

Ob 9. uri, ko se je pričelo svečano opravilo, je Jelačićev trg nudil nenavadno pestro sliko. Bila je glava pri glavi, poleg mešanov so se živo odražale narodne noše žensk in moških. Na tribuni so bili zbrani poleg mnogih drugih predstavnikov zastopnik vlade minister dr. Srškič, z njim nadškof dr. Ante Bauer in ban dr. Silović, načelnik banke uprave dr. Hadži, rektor zagrebske univerze dr. Belobrk, župan dr. Stjepan Srkulj s celotnim občinskim odborom, predstavniki moških in ženskih katoliških organizacij in drugi.

Pontifikalno mašo je celebriral nuncij monsignor Pelegrineti, slavnostno propovedal je Karlovič, ki je moč katoliške cerkve, pa je imel po evangeliu nadškof dr. Bauer, ki je poudarjal, da

dolgujejo Hrvati zahvalo za svojo kulturo v veliki meri katoliški cerkvi, najmočnejši organizaciji na svetu, ki ji bodo ostali neomajno zvesti.

Po končani maši je nuncij Pelegrineti blagoslovil vso množico v imenu papeža Pija XI.

Popoldne ob 15. so bile vse množice udeležencev evharističnega kongresa razporejene v velik spreved, ki je krenil z Jelačićevega trga po Ilici do Primorske ulice, nato pa po Deželičevi ulici na Trg kralja Aleksandra, od tod pa po Maruličevem trgu na Mažuraničev trg, dalje po Mihanovičevi ulici zopet nazaj proti Jelačićevemu trgu. Mnogoštevilno občinstvo je po vsej tej obsežni poti tvorilo špalir in je posebno živahno pozdravljalo porazne skupine, stopajoče za nosilcem križa. Monštranco je nosil nuncij Pelegrineti v spremstvu visokega klera. Za nehom pa so sledili vsi odlični predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Nuncij je vso množico, ki je monštranco kleče pozdravljala, vso pot blagoslovljal. Proti 18. uri se je procesija zopet zgrnila na Jelačićevem trgu. Nadškof dr. Bauer je glasno pozdravljil stolpi v spremstvu nuncija Pelegrinetija na tribuno in prečital molitev hrvatskih katoličanov Srca Jezusovemu, ki jo je množica glasno ponavljala. Nato je nadškof vse navzoče blagoslovil in se je množica mirno razšla.

Banketa v nadškofijskem dvorcu so se udeležili cerkveni dostojanstveniki in odlični povabljeni gostje, minister dr. Srškič pa se je odpeljal na Bled.

Romuniji preti nova kriza

Spor med kraljem in min. predsednikom — Kralj se hoče kronati tudi brez kraljice, ki vztraja na razporoki

London, 17. avgusta. M. »Daily Express« poroča iz Bukurešta pod naslovom »Vprašanje kraljevske sprave v Romuniji«, da je prišlo zaradi tega vprašanja med kraljem Karolom in ministri predsednikom Maniom do konflikta. Kralj se je odločil, da se pu sti kronati tudi brez kraljice, če ne bo prišlo do pomirjenja. V tej zadevi je bil pozvan iz Londona poslanik Titu lesen, čegar prizadevanje pa je ostalo

brezuspšno. Ministrski predsednik Maniu odklanja pod takimi pogoji vsako sodelovanje pri kronanju in ni izključeno, da pride zaradi tega v kratkem do demisije vlade. To pa lahko dovede do teže notranje krize. Pogajanja za razveljavljenje razporoke se intenzivno nadaljujejo, vendar pa je zaradi odpora kraljice, ki vztraja na razporoki, malo izgledov na uspeh.

trebo, da sudi sleherno lutkovno gledališče v resnici svetlošče, posvečeno

Vzgoji naše mladine vsej slojev. Javni faktorji pa so pozvani, da ravno tako pošepejšo lutkarsko gibanje, kakor je to v drugih državah, kjer žrtvujejo država in posamezna oblastva, zlasti prosvetna, veliko denarja za poglabitev in pojačanje delovanja lutkovnih gledališč. Nova

Jugoslovenska lutkovna zveza bo imela takoj polne roke dela, da najprej združi vse širou države raztresene odrede pod svoje okrilje, sklone stike s pisatelji in skladatelji ter vsimi javnimi činitelji, da se vsestransko poglobi smisel za lutkarstvo. Svoji članicam pa bo Zveza morala biti skrbna matica, ki jim bo z nasvetom in v dejanju vedno stala ob strani.

Po referatu so se čitala pravila JZL, ki so bila po kratki debati odobrena. Sedež ji je za enkrat določen v Ljubljani, osnovala pa se bodo poverjenštva po vsej Jugoslaviji. Članstvo se deli v častne, ustanovne z enkratnim prispevkom 200 Din, podporne (letno 200 Din) ter izvršujoče odre, ki plačujejo zvezni prispevek po 100 Din letno. Vpisnina znaša 10 Din.

Po statutu bo izdajala Zveza svoje glasilo »Jugoslovanski lutkar« ter bo vstopila v mednarodno strokovno organizacijo »Unimex« v Pragi. Po ureditvi raznih podrobnosti je bila nato izvoljena prva uprava, ki jo tvorijo: predsednik g. Mladen Široka (Zagreb), podpredsednik g. Zidarić, Ribičič, Kovačić, tajnik Boris Orel, zapisnikar Trtnik, blagajnica Vencajzo, scenograf Skruznj, tehnični vodja Poživavnik, literarni vodja Jar Miran, statističar Kunčić, predsednika propagandnega odsaka gospa Krotfova, glasbeni referent Osterc; odborniki g. dr. Burian, Spicar, Jaka, Eisenstädter (Zagreb), Trošt Janko, Švigelj Matija, dr. Pavel Karlin, Erna Schottova Grošljeva Mica.

Kongres je izvolil osnovatelja lutkarstva med Jugoslovenci g. Milana Klemenčiča za častnega predsednika Zveze.

Pe zahvalnem govoru novega predsednika g. Široke je bilo zborovanje zaključeno, nakar so se podali vsi udeleženci v levo strano, ko dvorano na Taboru, kjer je bila nato izvršena

Katastrofa blejskega avtobusa

Včeraj popoldne se je avtobus družbe »Alpauto«, zadet od drugega avtomobila, prevrnil s ceste v pet metrov globoko grapo — Sreča v nesreči — Pretirane govornice

Bled, 17. avgusta.

Velikemu avtobusu, ki je last družbe »Alpauto«, se je danes popoldne primerila katastrofa, ki le po izredno srečnem naključju ni zahtevala človeških žrtev. Avtobus je peljal od brzovlaka, ki prispe v Lesce ob 17. proti Bledu štiri osebe, in sicer poleg šoferja in sprevoznika nekoga nemškega zdravnika in njegovo soprogo.

Na drugem mostičku, ravno sredi poča med Lescami in Bledom, kjer popravljajo škarpno, zavije cesta v ovinek. Tu je avtoizvošček hotela »Petran« hotel avtobus prehiteti in je zadel v njegovo prednje kolo. Šofer Mirko avtobusa ni mogel tako hitro zakreniti, da bi ga zadržal v ravnotežju in posledica je bila strašna: avtobus se je nagnil na robu ceste, se zakota-

lil navzdol po nasipu, se dvakrat prevrnil in nato obležal spodaj v grapi, globoki do pet metrov. Šipe so se vse razbile in so vrece dobili vsi, vendar pa ne prehodu krvaveče. Tem bolj pa jih je seveda prevzela prestana groza. Ko so se naposled vsi štirje spravili iz prevrnejenega avtobusa, so se podali na Bled, kjer jih je obvezal zdravnik. Edino zdravnikova gospa še toži o notranjih zlomčinah.

Po vsem Bledu in po Gorenjskem so se seveda tekom večera razširile vesti o tej katastrofi, ki pa so močno pretirane. Avtobus še leži v globini in ga bodo po komisijemskem ogledu in točni ugotovitvi, kako je bila povzročena nesreča, tekom jutrišnjega dne spravili nazaj na cesto.

Posledice nemškega napada na mirovne pogodbe

Poljaki bodo branili nedotakljivost svojega ozemlja — Odhod nemškega poslanika iz Pariza

Varšava, 17. avgusta. V zvezi z očitnozirom komunikacijem, ki je izšel v nemškem tisku glede govora ministra Treviranusa, se uradno pojasnjuje, da omenjeni nemški komunikje ne vsebuje osnove, ki bi mogla opravičiti ministrove izjave. Vsaka vlada mora na najforneljnejši način reagirati na izjave inozemskih faktorjev, ki so naperjene proti nedotakljivosti njenega ozemlja. Gotovo je, da bi tudi nemška vlada glede svojega ozemlja zavzela enako stališče. V danem primeru je postal protest poljske vlade bolj kategoričnega značaja, ker gre za izjavo člana nemške vlade. Nobena poljska vlada ni opustila prili-

ke, da bi povdarila, da bo vsak ugovor z nemške strani, ki bo vseboval namigavanja o spremembi meje, brez ozira na način kako bo stavljen, zadel na enodušen odpor celokupnega poljskega naroda.

Pariz, 17. avgusta. Današnji »Matin« piše, da je nemški veleposlanik von Hoess odpotoval v Berlin prej nego je nameraval in sicer zato, ker je nemško vnanje ministstvo zahtevalo nujno poročila o odzivu ki so ga v Franciji iz zvali govori in izjave ministra Treviranusa. Znan je, da sta se francoski ministri: Briand in nemški veleposlanik o tem nedavno razgovarjala (AA)

otvoritev I. lutkarske razstave, ki obsega poleg prispevkov lutkovnega odsaka Sokola I. tudi mnogo slik odra Českoslovske Obce v Ljubljani, Marijonetnega gledališča v Zagrebu in Kršćanske ženske zveze v Ljubljani. Največjo pozornost pa bo vsak obiskovalec posvetil Klemenčičevim res krasno izdelanim lutkam, ki so lastnina TKD »Atena«. Obiskovalcem razstave se nudi lep vpogled v zakulisje lutkovne umetnosti.

Vsekako bo imela novo ustanovljena Jugoslovenska lutkovna zveza mnogo dela, preden bo ustvarila nekaj večjega. V tem, da smo zaostali, smo si na jasnem. Zato pa moramo sedaj poskrbeti z vsimi silami, da nadoknadimo, kar smo zamudili.

I. lutkovna razstava na Taboru bo odprta še v ponedeljek od 8. do 12. in od 14. do 18. proti vstopnini 2 Din. Ogled toplo priporočamo.

Huda nesreča in drugi ljubljanski dogodki

V Zgornji Šiški so odprta vrata avtobusa podrla Karla Bitenca — Kronika lepe ljubljanske nedeže

Ljubljana, 17. avgusta.

Danes že proti večeru so se vračali s sprehoda iz Dravljice proti mestu 50 letni upokoleni železniški uradnik Karlo Bitenc, njegova soproga Marija, dva njuna sinova in več drugih sorodnikov. Ko so prispeli okrog pol 8. do »Kamnite mize« v Zg. Šiški, je pridrla za njimi Čarmanov avtobus, nabito poln potnikov. Kljub precej hitri vožnji pa je imel avtobus iz neznanega vzroka vrata odprta. Omenjena družba je šla po desni strani in so se morali vsi zaradi odprtih vrat umakniti avtobusu do skrajne možnosti. Kljub temu pa so vrata že zadela Karlo Bitenca v hrbet da ga je vrglo za več ko dva metra naprej, kjer te ponesrečenec obležal polnezavesten s hudo rano na čelu nad levim očesom. Sreča v nesreči je bila, da je ponesrečenca vrglo na tla nekaj centimetrov pred konifom.

Spremljevalci so močno krvavečega Bitenca takoj prenesli v bližnjo hišo, kjer so mu izprali rano in ga obvezali, nakar ga je poklicana reševalna postaja prepeljala z avtom v bolnico. Ponesrečenec ima sicer čelo prebito, vendar pa rana ni smrtonjavna.

trio, a velika rutina Strohschneiderja je pokazala, da ljubezni Ljubljanci vsekakor zaman čakajo na glavno senzacijo, ki bi za nekatero menda bila v tem, če bi se drzen akrobata ponesrečil...

Brez motoklistične nesreče na nedelja seveda zopet ni minila. V ljubljanski bolnici je avtotaksi z Jesenic pripeljal privarca uradnika Janka Klmarja in njegovo spremljevalko, hantlo uradnico Julio Crnkova iz Ljubljane. Oba sta se peljala z motornim kolesom na izlet, a pred Jesenicami, v bližini Sokolskega doma je pot zapirali neki pijačec, ki je ležal sredi ceste. Klmar, ki je vodil motorno kolo, se je pijačcu hotel izogniti, tisti pa da te pijačec vstaja in se zalezel v motorno kolo, ki se je prevrnilo. Padeč je imel zelo hude posledice: Klmar je obležal nezavesten s prebito glavo, dočim je Cirila Crnkova bila le kratak čas nezavestna, Duhlja je obhujne poškodbe na glavi in obeh očah. Stanje Janka Klmarja je prav kritično, dočim bo Crnkova menda kmalu okrevala.

Zborovanje jugoslovenskih lutkarjev

Prvi sestanek iz vse Jugoslavije — Jugoslovenska lutkarska zveza — Naraščajoče zanimanje za lutkarsko umetnost — S trdim delom se dosežejo uspehi — Mala priložnostna razstava na Taboru

Ljubljana, 17. avgusta.

Ze delj časa se je skušalo sklicati sestanek vseh lutkovnih gledališč Jugoslavije. Naposled je bil osnovan nekaj pripravljalni odbor iz krogov ljubljanskih in zagrebskih lutkarjev, ki je po temeljnih pripravah sklical za današnji nedeljo prvi lutkarski kongres v Ljubljani, in to v sokolski dvorani na Taboru. Kakor je sicer še skromno število naših marijonetnih gledališč, je bil tudi kongres manjševilno obiskan, a je vendar ustvaril

predsedniku vlade g. generalu P. Živkoviču, in ministru prosvete, nakar je sporočil pozdrave starešine Sokola I ing. Bevca iz Učice, novinarja Zike Kovačevića iz Beograda, ki je predsednik tamošnjega lutkovnega gledališča, nadalje dr. Božidarja Široke iz Zagreba itd. Veliko pozornost je vzbudilo pozdravno pismo predsednika »Unimex«, mednarodne lutkarske zveze, dr. Jindriča Veselja iz Prage, ki v globoko občutnem dopisu stavlja vse sile na razpologo snujouče se »Jugoslovanski lutkovni zvezi«. Nadaljnja izvajanja referenta br. Zidarića so obsegala kratko utemeljitev potrebe za osnovanje »Zveze«, potem pa je očital poročevalec program, ki obsega poleg ostalega v glavnem

organizacija naj združi vse slične institucije v veliko enoto, ki bo nato izdajala igre, preskrbovala odre in sploh vse pripomočke za uspešno delo. Izdajati bo treba tudi strokovni list »Jugoslovanski lutkar«.

V dolgem, obširnem in vsestransko strokovnjaškem referatu je nato podal glavnih obrisih zgodovino lutkarstva vobče in jugoslovenskega še posebe referent pripravljalnega odbora g. Boris Orel. Njegova izvajanja, naštevavanje vseh važnejših pionirjev marijonetnega gledališkega gibanja so pokazala,

Pred novimi trgovinskimi pogajanji s ČSR

Praga, 17. avgusta. M. Listi objavljajo vesti o skorajšnjih pogajanjih med Českoslovaško in Jugoslavijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe. Sedanja pogodba poteče 1. marca 1931. Po informacijah tiska se bodo ta pogajanja pričela že prve dni meseca septembra. Ze na konferenci Male antante v Strbskem Plesu so bile dogovorjene glavne smernice bodoče pogodbe, tako da pri pogajanjih ne bo posebnih težav. Českoslovaška vlada je zbrala že vse potrebno gradivo in čaka samo še na predloge jugoslovenske vlade. Čim jih prouči, se bodo lahko takoj pričela pogajanja. Po še nepotrjenih informacijah bi se vršila pogajanja na Bledu

temelje nadaljnemu razvoju.

Med udeleženci je bilo zastopano Sokolstvo, Vodnikova družba, Udruženje jugoslovenskih učiteljev, »Zvonček«, Kolo jugoslovenskih sester, Kršćanska ženska zveza, TKD »Atena«, Českoslovaška Obec v Ljubljani, Salezijanski zavod na Rakovniku in kar moramo zlasti poudariti, tudi prosvetni oddelek banke uprave po g. Ribičiču. Istotako je poslalo svoje zastopnike novinstvo. Zastopani so bili tudi literarni krogi in mnogi posamezniki, ki se zanimajo za lutkovno umetnost. V mali dvorani na Taboru se je tako zbralo do 40 zastopnikov, ki naj bi ustvarili temelje novi, potrebni organizaciji.

Predsednik pripravljalnega odbora br. Zidarić je otvoril zborovanje, pozdravil vse prisotne ter v kratkih besedah utemeljil potrebo skupnega sestanka vseh aktivnih lutkarjev. Takoj nato je prečital vdanostno brzojavko kongresistov Nj. Vel. kralju Aleksandru, pozdravno brzojavko

Nova razgledna točka na Bledu

Bled, 17. avgusta. Danes je bila svečano otvoritev razgledne točke na planini Kukovnici, od koder je najljepši razgled na Bled in širšo okolico, ker je to najvišja planina, ki obkroža Blejsko jezero. Razgledno točko je uredilo hriško Olepševalno društvo. Svečani otvoritvi je prisostvovalo mnogo domačih in tujih gostov, poleg večjega števila domačinov.

Nove asfaltno ceste

Beograd, 17. avgusta. Ministrstvo javnih del je odobrilo načrte za zgradbo asfaltnih cest Beograd - Zagreb, Beograd - Subotica in Beograd - Vršac.

Avtomobilске nesreče vsepovsod

Pariz, 17. avgusta. Avtomobilске nesreče so se zelo povišale. V zadnjih dveh dnevih je bilo ubitih 24, resno poškodovanih pa 92 oseb.

Pariz, 17. avgusta. S 13 osebami zasedeni avtobus se je v bližini Terpigiana prevrnil v cestni jarek. Tri osebe so bile ubite, 9 pa težko ranjenih.

Praga, 17. avgusta. Na cesti v Krkonoših ob Lubi se je prevrnil poln avtobus v reko. Podrobnosti katastrofe še niso znane. Dosedaj se je izvedelo, da je 7 oseb ubitih število ranjenih ni znano.

Skrivnosti vohunstva v svetovni vojni

Spomini slepega invalida, bivšega tajnega agenta Nemčije in Anglije

(Nadaljevanje)

Vožnja je tokrat trajala blizu dni in je bila precej razburljiva zaradi opasnosti podmornic. ... je bila ona perioda, ko so nemške podmornice najmarljiveje razvijale svoje dejstvo. Obstoja je takrat takorekoč ena sama pot v Ameriko. ... je bila v širini več ali nadzorovana in zastražena od signalnih ladij, torpedovk, oboroženih trgovskih ladij in kargov. Domala na vsaki dve miliji si opazil ladjo, dočim s transportni parniki merili morje po sredi tega špalirja. Na ta način je bilo podmornicam onemogočeno razkiniti to v no, ... verigo in torpedirati transportne ladje. Po tem si lahko tudi toln. ... ako so mogli Amer. ... spravi svoje vojaštvo v Evropo, ne da bi bil vsaj en parnik torpediran ali pa, da bi se bil potopil.

Ta način transportiranja pa je bil vsekakor zvezan z ogromnimi stroški, kajti tako Anglija kakor tudi Amerika

... morali vse svoje razpoložljive ladje pritegniti k varnostni službi.

Prijazno svarilo ...

Ko sem dospel v Berlin so me takoj sprejeli nadzorstveni uradniki, ki so prišli na ladjo. Bili so napram meni nenavadno uslužni, čutil pa sem, da bom od slej moral dosledno samo ubogati. Ko smo prišli v poslopje policijske direkcije, so me takoj vedli k direktorju, ki je bil na pogled jovijalen gospod, a se z njegovim veselim obrazom nikakor niso skladale njegove resne besede. Nagovoril me je:

— Zanašamo se na vas, da nam boste pomagali rešiti nalogo, ki nam je doslej povzročila že velike težkoče. Menda je odveč, če vam povem, da boste lahko ravnali čisto po svoje in da vam bomo mi nudili vsu potrebno pomoč. Ampak dovolite: — mi ne moremo pozabiti, da ste nekoč stali v službi Nemčije. Ako bi se primerilo, da podležete

kakršnikoli vplivom, ali pa bi morda pri izvajanju te naloge namenoma postali ravnodušni, bi to utegnilo imeti za vas prav neljube posledice ...

Gospod direktor se je še vedno smehljaj, toda njegove oči so sijale prav hladno. O, seveda sem ga razumel in nisem niti malo podvomil, da bodo z menoj kratko obračunali, ako zbudim najmanjši sum, da skrivno stojim na strani centralnih sil. Saj veste, gospoda, človeško življenje je bilo takrat vredno toliko, kakor šiška na hrastu ...

Usoda »Leviathana«

Po desetih minutah sem izvedel, zakaj so me bili pozvali v Ameriko. Šlo je za straženje in nadzorovanje ogromnega transportnega parnika »Leviathana«, največje ladje na svetu, ki je bila nemška last in so jo ob nastopu svetovne vojne v Ameriki zasegli in internirali. Huda ironija usode je hotela, da je bivši parnik »Vaterland« zdaj kot »Leviathan« prevažal ameriške čete v Evropo, da so se borile proti Nemčiji. Razen tega je med ameriški vojaki bila skoro tretjina nemškega pokolenja. Seveda je usoda te ladje hudo žalila čustvovanje Nemcev. Poveljniki podmornic

so tvegali z vsemi napori največje opasnosti, da bi parnik že pri prvih dveh vožnjah v Evropo potopili. Toda vsi ti poizkusi so bili brezuspešni. Nemci so zatorej skovali velik komplot in ga izkranili prav na široko. Smoter tega komplota je bil: pognati parnik na vožnji v zrak.

Nadzorstvo na ladji so pred pričetkom vožnje vršili številni ameriški detektivji kakor tudi kak ducat agentov »Intelligence Service-a«. Angleži so pač umljivo imeli posebno velik vojaški interes na tej mogočni transportni ladji. In če ... je Downing Street bil dodelil nadzorstvalni brigadi, se je to zgodilo iz razloga, ker so tedaj prej ujeli neko nemško radijsko poročilo, ki jim je razodelo, da se bo ameriški posadki »Leviathana« priključil neki nemški častnik, ki bo na vožnji preko morja povzročil eksplozijo in potopljenje.

V novi službi

Bil sem takrat v strašnem razpoloženju. Mar naj se branim prevzeti in izvesti dano mi nalogo? To bi zame pomenilo gotovo smrt in navzlic temu bi ne mogel spremeniti usode zarotnikov. A mar ne bi bilo možno, da s prepre-

čitvijo atentata tudi nemškimi desperadom, ki so se žrtvovali za ta komplot, izkažem uslugo in jim vsaj rešim življenje? Se nikoli nisem tako preklinjal svoje odločitve, da sem svoj čas sprejel predlog kapetana Robinsona. Toda ni mi preostajalo mnogo časa za razmišljanje, dela se je bilo treba lotiti takoj, ker je bil odhod Leviathana določen za tri tedne po mojem prihodu v Ameriko.

Prve dni so ostala moja poizvedovanja na parniku povsem brezuspešna, dasi sem s svojo brigado prebrskal in prevahal sleherni kotiček. Ni mi preostajalo nič drugega, kakor da sem večje število detektivov pustil na ladji in jim zabil, da pri vkrcanju čet izvršijo najstrožjo kontrolo. V municijskih skladiščih sem dal preiskati vse od cole do cole, nakar sem mogel policijskemu direktorju prostodušno zatrditi, da je v tem pogledu lahko popolnoma pomirjen.

Po teh ukrepih sem se lotil nadzovanja posameznih hotelov v Bostonu. Že po enem tednu je moja poizvedovanja kronal uspeh.

To se je v čudnih okoliščinah zgodilo takole:

(Dalje prihodnjic.)

13

Ponatis prepovedan

EDGAR VALIČ

Blgov življenje

KRIMINALNI ROMAN

Ko je stopil Riko v sobo, je sedela Jana navidezno zatopljena v knjigo. Niti zganila se ni, ko jo je pozdravil.

»Jana!«
 Počasi je obrnila glavo in pogledala po sobi.
 Riko je stopil k nji in jo vprašal:
 »Kje si bila? Kaj se je zgodilo?«
 Ni odgovorila. Zakrila je obraz z rokama in se naslonila na mizo.
 »Ali sem morda jaz kriv?« je vprašal Riko in stopil za korak nazaj.
 »O, saj vem, da se bojiš!« je spregovorila in odkrila obraz.
 »Česa se bojim? Tebe? Ali morda celo njega?«
 »Sebe menda ne!«
 »Vsak se boji sebe«, je rekel Riko in stopil bliže.
 »Kaj misliš s tem? Hočeš reči, da se bojim storiti, kar sem ...?«
 »Ali sem mar že kdaj rekel kaj sličnega?« jo je prekinil Riko.
 »Ni treba, da kdo izreče, kar misli.«
 »Jana! Misliš zares?«
 Jana je zaprla knjigo, vstala in rekla:
 »Če si prišel zato, da me žalostiš ...?«
 »Nisem mislil, da te bo moj obisk žalostil.« je rekel hladno Riko in stopil k vratom.
 »Torej greš?«
 »Zdi se, da te moja prisotnost vznemirja.«

Jana je sedla na zofo in molčala.
 »Razumem« je pričel čez nekaj časa Riko, »tvoje stanje, vendar mislim, da ni vzroka za vznemirjanje in še manj za očitke.«
 »Ti razumeš moje stanje, praviš? Čudno. Mogoče se ti celo smilim?«
 »Jana?«
 »Zdi se tako.«
 Riko je pomolčal, potem pa vprašal:
 »Ali smem vedeti, kaj se je zgodilo?«
 »Zgodilo?«
 »Oprosti besedi. Nekaj je moralo biti, kar te je vznemirilo.«
 »Vznemirilo?«
 »Ali res ne znam več govoriti? Jana, povej vendar, kaj je s teboj!«
 »Nisem mislila, da znaš biti tako vljuden. Ves dan sem čakala, da morem govoriti s teboj, zdaj pa — jedva si prišel, že iščeš, kako bi se ...?«
 »Oprosti, toda nocoj te ne razumem.«
 Jana se je zasmejala:
 »Tudi to je izgovor!«
 »Jana, govori pametno.« je zamahnil Riko z roko. »Mislim, da me nisi povabila k sebi zato, da se pričakava s praznimi besedami.«
 »Ali se pride tako k meni? Dober večer in konec? Ali sem ti postala v par urah tako tuja?« se je vsulo iz Janinih ust.
 Riku se je zjasnilo. Nasmehnil se je in stopil prednjo:
 »Oprosti, draga!«
 Prisedel je k nji na zofo in ji poljubil roko.
 »Riko, bodi dober!« je vzdihnila in se naslonila nanj.
 Z glavo na njegovih prsih mu je pripovedovala, kako jo je prišlo hrepenenje po Srečku, kako se je vozila in kako hitro je potekel čas v njegovi bližini.
 »Riko, brez njega ne bi mogla živeti!«
 »Saj ti ne bo treba. Kakor hitro bo vse urejeno, pride otrok

k tebi in ti boš srečna.«
 »Kdaj, Riko, kdaj?«
 »Če si se odločila, potem je odvisno vse le od tebe.«
 »In ti?«
 »Storil bom vse, kar sem obljubil in kar sem dolžan storiti.«
 »Vse?«
 »Vse, kar morem storiti.«
 »Kar moreš?«
 »In kar moram.«
 »Riko, moj Riko!«
 »Da, Jana, ti moraš biti srečna.«
 »Nocoj, Riko, še nocoj ...?« ga je objela.
 »Če si pripravljena za pot, še nocoj!«
 »Ti si dober ...?«
 »Torej?«
 »Da, še nocoj ...?«
 Blažen molk ju je združeval v tesnem objemu.
 Potrkalo je na vrata.
 »Zakaj vendar trkate?« je rekla resno Jana služkinji, ki je prišla čaj.
 Služkinja je položila pladenj s čajem in pecivom na mizo in rekla:
 »Nisem vedela, če sta tu, ker je bilo tako tiho.«
 »Baš zato ni bilo treba trkati.«
 »Gospod Leban mi je naročil, da moram vselej potrkati, kadar je kdo v sobi in je vse tiho.«
 »Že dobro.«
 »Želite še česa?« je vprašala služkinja.
 »Storite, kakor sem vam naročila.«
 »Dovolite milostiva, da vas nekaj vprašam?«
 »Kaj pa je?«
 »Ne vem, kaj ste mi naročili.«
 »Da ne greste spat, dokler je tu gospod Drmota.«
 »Saj res. Oprostite!« je rekla Tončka in odšla.

CENE MALIM OGLASOM:
 Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako družo informacije tičeče se malih oglasov naj priloži o znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

CENE MALIM OGLASOM:
 Zensitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. St. ček, rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Kabinet
 s posebnim vvhodom oddam na Mirju Langusova 23. 33046

Razno

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

PRIJATELJ!

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v Južno in Severno Ameriko.

... ker je francosko pristanišče Le Havre najbližje New-Yorku in Ljubljani, ker so velikanski brzoparniki »Ile de France«, »Paris« itd. v hitrosti neprekosljivi in priljubljeni zato, ker imajo tudi v tretjem razredu udobne kabine in ker ...

... francosko vino »Borde« brezplačno pri vsakem obedu. Najkrajša pot v Južno Ameriko pa gre preko pristanišča Marseille 14 do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique Chargeurs-Réunis in Transports-Maritimes. Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana

RODOVORSKA ULICA STEV. 35. 54

Službe dob

Dve pletilji
 sprejme stroj štev. 5 sprejme takoj Novak, tovarna pletenin, Radovljica. 33373a

2 šteparici
 sprejme tako. Naslov v oglašnem oddelku Jutra 33460

Vrtnar. vajuca
 ki je dovolil ljudsko foto s dobrim uspehom, sprejme L. Simenc, vrtnarstvo v Ljubljani, Lepi pot 24. 33479

Učenke
 pridno in pošteno, v starosti 20 let, ki ima vse, je do gospodinjstva in otrok, sprejme boljša družina v mestu. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Zanesljiva 20«. 33531

Dekle
 pridno in pošteno, v starosti 20 let, ki ima vse, je do gospodinjstva in otrok, sprejme boljša družina v mestu. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Zanesljiva 20«. 33531

Učenke
 za mehanično umetno vezenje in predtisk sprejme Matek & Mikeš Ljubljana Dalmatinova 13. 33574

Dekleta
 za magacinsko delo sprejme, Prednost neposredno ljubljanska okolica. — Geršak, Prečna ulica št. 4 33317

Čevljar. vajuca
 sprejme Ivan Novak, ja cen št. 81 — št. Vič nad Ljubljano. 33107

Čevljar. vajuca
 sprejme A. Kulej, možna čevljar. Jesenje 134. 33086

Učenca
 sprejme trgovina perila, pletenin in galanterije M. Pucher, Maribor, Gosposka ulica 19. 33229

Zobotehnika
 prvovrstnega in z večletno prakso sprejme zobozdravnik dr. Oblak Mikšičeva cesta. 33128

Pletiljo
 sprejme M. Lužar, Moste, Predovičeva ulica št. 14. 33302

Dobro kuharico
 rabimo za večjo kuhinjo, Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33414

Učenko
 za modno trgovino sprejme G. Cadež, Stritarjeva ulica. 33471

Vzgojiteljico
 z znanjem slov. in nemškega jezika ter dobrimi sprejmevali sprejemem. Ponudbe na podružnici Jutra v Celju pod šifro »Vzgoji teljica«. 33190

Služkinjo
 ki tudi sama kuha, z večletnimi sprejmevali, sprejme pred dobri plači na Rimski cesti 18-II. 33473

Prodajalko
 zanesljivo ter večje slov. in nemškega jezika, sprejemem s 15. septembrom v galanterijsko trgovino. Ponudbe v nemškem jeziku na naslov: M. Josek, Celje 33191

Mesar. vajuca
 iz boljše hiše sprejemem. — Ponudbe na podružnici Jutra v Mariboru pod »Mesarariki« 33355

Učenca
 z dobro šolsko naobrazbo ter s hrano in stanovanjem pri starših ali sorodnikih, sprejme takoj Trgovski dom Šteernček v Celju. 33116

Trgovski potniki

Potniki
 zanesljivo, se takoj sprejmejo proti tovari proviziji za prodajo vrednostnih papirjev. Naslov v podružnici »Jutra« v Celju 33189

Potnico ali potnika
 za prodajo šivilinskih strojev sprejme takoj L. Rebolj v Kranju. 33206

Kolesa

Moško kolo
 po nizki ceni naprodam v Zeleni jami, Val Vodnikov. 33502

Kupim

Tovorni čoln
 zetezen ali lesen kupi Jos. Rojgelj Orehek št. 3 pri Kranju. 33170

Lokal
 za ključavnitarsko obrt iščem v sredini mesta. — Eventualno preuredim sam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33591

Tri skladišča
 oddam v Kolesju, Gosposka 13. Oglasiti: pri »sarna Heinricha« 33417

Lokal
 za ključavnitarsko obrt iščem v sredini mesta. — Eventualno preuredim sam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33591

Trgovski lokal
 dam v najem takoj v večjem industrijskem kraju Slovenije, z dobro vpejano trgovino. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33456

Pekarno v Mariboru
 dobro dobo, dam v najem Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 33579

Dijaska stanovanja

Več dijakinj
 sprejemem na stanovanje z vsa oskrbo v bližini Bleiweisove ceste. Vrt in kopa na raspolago. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33798

Dijaka
 srednješolska sprejemem v dobro in vestno oskrbo v sredini mesta, blizu sodalje. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 33180

Za dijaka
 srednješolska iščem stanovanje z vsa oskrbo. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »Bodočletec«. 33419

2 dijakinji
 polji, sprejemem v Klavir. kopalnica. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 33406

Dijakinje
 meščanske šole v Mekinjah sprejemem v popolno oskrbo. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 33305

Dijakinje
 sprejemem v vsa dobro in vestno oskrbo. Pisarne ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Zanesljivo dobro«. 33371

Dijaka
 (nizješolska) sprejemem v vsa oskrbo v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 33387

Dva dijaka
 sprejemem na stanovanje z vsa oskrbo v sredini mesta. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33389

Dijaka ali gospoda
 sprejemem na stanovanje z zajtrkom na Poljanski cesti št. 54-III. 33843

Stanovanje
 3 sob, kuhinje in pritiklino oddam v sredini mesta. — Prostori primerni za pisarno. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33129

Stanovanje
 3-4 sob, v pritličju iščem za februar 1931. Cenjene ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Stan 1931«. 33465

Sobe

Sobo v vili
 novoprejemljeno in solčno oddam stalnemu solidnemu gospodu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 33542

Prazno sobo
 strogo separirano, z vseh strani stalnemu solidnemu gospodu. — Dopolnje na oglas. oddelku »Jutra« pod značke »September«. 33311

SVEDSKE PLETILNE STROJE
 najnovejše, na ročni ali motorni pogon, dobavlja »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25/I. 290

Enonadstropno hišo
 krasno, z več stanovanji nekaj oravov semljiča, dobro dobo in v okrajno edino gostilno in trgovino, opekarino, ledenico in mešarskimi lokali, v bližini mesta ob železnici Celje-Dravo vas prodam. Cenjene ponudbe nasloviti na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Zlata sava«. 33081

Gospoko posestvo
 10-20 in več oravov vseh vrst, z gospoko hišo ali gradom kupim v bližini Celja Maribora ali Ljubljane ob glavni cesti, ali v neposredni bližini iste. Ponudbe z oznako cene in opisom na naslov: R. Slobočan, Bled, Pod Stražo 82 33025

Čebelarji!
 Kupimo vsako množino prvovrstnega cvetličnega medu. Poljite vzorce za najnižjo ceno na naslov: Julij Zupan, Ljubljana, Sv. Petra 35. 33480

Apolonija Novak
 roj. Jelenc
 zasebnica

po dolgi mučni bolezni v 85. letu starosti v nedeljo 17. t. m. boguvdano nas za vedno zapustila.

Pogreb bo v torek 19. t. m. ob 16. uri popoldne iz mrtvašnice v Hiralnici sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. avgusta 1930.

ZALUJOČI OSTAJI!